

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

Administration based on Good Governance Principle of School Administrator
under the Yala Primary Educational Service Area Office 1

นุรีฮัน ดอเลาะ^{1*} และจรูณี เก้าเอี้ยน²

Nureehan Doloh^{1*} and Jarunee Kao-ian²

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา¹

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา²

Master degree of Department of Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University ¹

Faculty of Education, Yala Rajabhat University ²

*Corresponding author, e-mail: 736593004@yru.ac.th เบอร์โทรศัพท์ 065-384-3537

(Received: March 21, 2024; Revised: February 16, 2025; Accepted: April 2, 2025)

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 2) เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปร ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำนวน 306 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าเอฟ เมื่อพบว่ามี ความแตกต่างกันจึงทดสอบโดยวิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ตัวแปรประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหาร; ผู้บริหารสถานศึกษา; หลักธรรมาภิบาล

Abstract

This independent study aims to: 1) examine the level of governance in school administration using the principles of good governance by school administrators in the Yala Primary Education Service Area Office 1; 2) compare the governance level based on the principles of good governance among school administrators in the Yala Primary Education Service Area Office 1, categorized by experience and school size. The sample consists of 306 teachers from schools in the Yala Primary Education Service Area Office 1, selected using stratified random sampling. Data were collected using a questionnaire, and statistical methods included frequency, percentage, mean, standard deviation, F-test, and Scheffe's method for post hoc analysis when differences were found. The findings revealed that:

1) The overall level of governance by school administrators in the Yala Primary Education Service Area Office 1 was high.

2) A comparison of governance based on the principles of good governance, categorized by work experience and school size, showed no significant difference in terms of work experience but a significant difference based on school size at the 0.05 level.

Keyword: Administration; Educational Administrators; Good Governance

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่การติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดนมีอิทธิพลและมีบทบาทในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ส่งผลให้ต้องมีการปรับตัวให้พร้อมสำหรับความอยู่รอด การแข่งขัน และการพัฒนาที่ยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงนั้นส่งผลกระทบต่อบุคคลในสังคม ทั้งสภาพความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการศึกษา ยิ่งด้านการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งการศึกษามีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของคนและสังคม โดยเฉพาะการเตรียมคนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเป็นภารกิจของการศึกษาโดยตรงที่ต้องมีการออกแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญแก่การศึกษาไว้หลายมาตรา ตามมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษาที่ดี ประสบความสำเร็จได้ต้องมีการบริหารและการจัดการที่ดีด้วย เพราะการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนางานให้มีคุณภาพ

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งมีแนวคิดและหลักการบริหารที่ผสมผสานหลักปรัชญาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของการบริหารจัดการที่ดีงาม ซึ่งเรียกว่า หลักธรรมาภิบาล (good governance) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแล กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม (ชนะวิน แสงทามาตย์, 2564) การนำธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็น

เป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษา หรือองค์กรทางสังคมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพราะธรรมาภิบาลเป็น
เป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์ และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของ
องค์กร (วิไลลักษณ์ อำนาจดี และศศิธรดา แพงไทย, 2562)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 4 มาตรา 74 วรรคหนึ่ง บุคคลผู้เป็นข้าราชการ
ข้าราชการลูกจ้างของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้
เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล
ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิภาพ
3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจาย
อำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
ระบบราชการ, 2552) มาบูรณาการในการบริหารงานและจัดการศึกษา โดยหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 องค์ประกอบ อยู่
ในกระบวนการบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายงานวิชาการ ฝ่ายงานบุคคล ฝ่ายงานงบประมาณ และฝ่าย
งานบริหารทั่วไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีการที่ดีที่จะทำให้บุคคลในองค์กรเกิดความตั้งใจในการทำงาน
เพื่อให้ประสบความสำเร็จ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมต่อการแสดงความคิดเห็นร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกัน
ปฏิบัติงาน และผู้บริหารจะต้องมีทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน 3 ประการ คือ ทักษะด้านการทำงาน ทักษะด้าน
มนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางด้านความคิด (พระสรชัย ชยธมโม, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 มีภารกิจหลักในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยและ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ได้นำนโยบายและจุดเน้นสำคัญ
ของกลยุทธ์หลักสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางดำเนินงาน ให้ความสำคัญกับการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน ความรู้ ความสามารถของครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นการเตรียมความพร้อม
และสร้างความเข้มแข็งของระบบบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมทั้งองค์กร บูรณาการการบริหารงบประมาณเชิง
ยุทธศาสตร์ ยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อเกิดความโปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบปัญหาในการบริหารจัดการการศึกษา อาจ
เนื่องมาจากหลากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาในด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรไม่มีแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล บุคลากร
บางกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบงานใหม่ยังขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และการขาดแคลนครูตามมาตรฐานวิชาเอก
และครูสอนไม่ตรงวุฒิ ปัญหาทางการเงิน พบว่า การจัดตั้งงบประมาณรายการปรับปรุงซ่อมแซมของโรงเรียนยังไม่
ถูกต้องตามแนวปฏิบัติ และการบริหารสัญญาไม่เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย ปัญหาในการบริหารจัดการ พบว่า
การบริหารงานมุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าผลการดำเนินงาน การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาบางโรงเรียนมี
การบริหารแบบไม่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้ปัญหาผู้บริหารไม่มีความยุติธรรม ยึดที่ตัวบุคคลหรือตัวผู้บริหารสถานศึกษาเป็น
หลักมากกว่าการทำงานเป็นทีม ขาดความโปร่งใสในการบริหารงาน โดยเฉพาะด้านการเงินและพัสดุ มักมีการ
ร้องเรียนอยู่บ่อยครั้งทั้งจากครูในโรงเรียน และบุคคลภายนอก ถึงความไม่เป็นธรรม และความไม่โปร่งใสในเรื่องของ
การบริหาร เช่น การเบิกจ่ายงบประมาณ การเบิกจ่ายโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการบริหาร
จัดการการศึกษาทั้งในด้านการบริหารจัดการองค์องค์กร และการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษายะลา เขต 1, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ค้นคว้าอิสระจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง
การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

เพื่อจะนำผลที่ได้จากการค้นคว้าอิสระไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับปัญหาและมีความเหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นข้าราชการครูในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำนวน 1,570 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นข้าราชการครูในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งระดับชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นผู้ค้นคว้าอิสระใช้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการหยิบฉลากแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement) รวมทั้งหมดจำนวน 306 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **ลักษณะเครื่องมือ** แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาโดยการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรัชญาอาจารย์ปรีชา และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการประมวลแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 ข้อ ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา 10 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ จำนวน 5 ข้อ 2) หลักประสิทธิภาพ จำนวน 6 ข้อ 3) หลักการตอบสนอง จำนวน 6 ข้อ 4) หลักการรับผิดชอบ จำนวน 5 ข้อ 5) หลักความโปร่งใส จำนวน 6 ข้อ 6) หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 6 ข้อ 7) หลักการกระจายอำนาจ จำนวน 5 ข้อ 8) หลักนิติธรรม จำนวน 5 ข้อ 9) หลักความเสมอภาค จำนวน 6 ข้อ และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ จำนวน 5 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert Scale) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560) โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้ค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับขั้น ดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และความรู้การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) ประมวลสรุปสาระความรู้ที่ได้จากการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและนำสาระสำคัญไปใช้ร่างข้อคำถาม โดยผู้ค้นคว้าอิสระพัฒนาจากงานวิจัยของภัทรวดี อุทัยกรณ์ (2559), วราภรณ์ อำไพ (2561), สุภาพร หลีจ๊ะ (2565), อนงนาฏ บรรหาร (2559), และอำนาจ เผือกบริสุทธิ์ (2560)

3) นำร่างข้อคำถามที่จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องตามข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4) แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item Objective Congruence: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

แล้วคัดเลือกข้อความที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ถ้าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 จะนำไปปรับปรุงหรือตัดทิ้ง จากผลการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่าทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 – 1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับข้าราชการครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .986

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระต่อไป

จริยธรรมการวิจัย/การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงรายละเอียดครอบคลุมข้อมูลต่อไป

- 1) ชื่อและข้อมูลเกี่ยวกับผู้วิจัย
- 2) วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย
- 3) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมแบบสอบถามไม่มีการระบุชื่อของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4) การเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ
- 5) การเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม

6) สิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยหรือสิทธิที่จะถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี หลังจากที่ได้ผลการวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาถึงข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งแบบสอบถามออนไลน์

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Google Form ส่งถึงครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำนวน 306 คน ผ่านช่องทาง Smart Area Yala 1 ของกลุ่มตัวอย่าง และเก็บโดยใช้แบบสอบถามในส่วนของคุณสมบัติที่ยังไม่ครบถ้วน

3. ผู้วิจัยรับคำตอบจากการส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Google Form และจากการตอบผ่านแบบสอบถาม รวบรวมกลับคืนมา จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2) วิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายตามเกณฑ์ของเบส (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในปฏิบัติงาน

และตัวแปรขนาดของสถานศึกษาใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

4) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการรวบรวมข้อมูลและจัดเตรียมข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มของข้อมูลที่มีเนื้อหาคล้าย ๆ กัน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่มีเนื้อความแบบเดียวกันมาเรียบเรียงข้อมูลให้สละสลวย แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ดังนี้

1. ระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	ลำดับที่
1. หลักประสิทธิภาพ	4.46	0.43	มาก	4
2. หลักประสิทธิภาพ	4.17	0.59	มาก	9
3. หลักการตอบสนอง	4.13	0.59	มาก	10
4. หลักความรับผิดชอบ	4.47	0.48	มาก	3
5. หลักความโปร่งใส	4.56	0.47	มากที่สุด	1
6. หลักการมีส่วนร่วม	4.50	0.48	มาก	2
7. หลักการกระจายอำนาจ	4.46	0.52	มาก	6
8. หลักนิติธรรม	4.38	0.53	มาก	8
9. หลักความเสมอภาค	4.40	0.53	มาก	7
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ	4.46	0.49	มาก	5
รวมค่าเฉลี่ย	4.40	0.40	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.40$) เมื่อพิจารณารายเป็นรายด้านการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.47$) รองลงมาคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.48$) และหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.53$) ส่วนหลักที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักการตอบสนอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.59$)

2. เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ปรากฏผลดังตารางที่ 2 – 3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						F	p-value	คู่ที่แตกต่าง
	(1)		(2)		(3)				
	น้อยกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า10 ปี				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. หลักประสิทธิผล	4.42	0.46	4.50	0.44	4.46	0.41	0.711	0.492	-
2. หลักประสิทธิภาพ	4.28	0.47	4.14	0.60	4.11	0.65	2.453	0.088	-
3. หลักการตอบสนอง	4.08	0.62	4.03	0.57	4.25	0.57	4.315*	0.014	(2,3)
4. หลักความรับผิดชอบ	4.46	0.50	4.45	0.45	4.49	0.48	0.189	0.828	-
5. หลักความโปร่งใส	4.55	0.49	4.60	0.42	4.53	0.48	0.475	0.622	-
6. หลักการมีส่วนร่วม	4.50	0.53	4.54	0.43	4.47	0.47	0.631	0.533	-
7. หลักการกระจายอำนาจ	4.48	0.53	4.45	0.48	4.44	0.54	0.240	0.787	-
8. หลักนิติธรรม	4.44	0.47	4.41	0.52	4.33	0.58	1.325	0.267	-
9. หลักความเสมอภาค	4.43	0.55	4.39	0.52	4.38	0.51	0.196	0.822	-
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ	4.42	0.49	4.53	0.50	4.43	0.50	1.498	0.225	-
รวมค่าเฉลี่ย	4.41	0.40	4.40	0.38	4.39	0.42	0.053	0.949	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หลักการตอบสนอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีคู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี มีความคิดเห็นด้านหลักการตอบสนอง สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา

การบริหาร โดยใช้หลัก ธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา								F	p-value	คู่ที่แตกต่าง
	(1)		(2)		(3)		(4)				
	เล็ก		กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. หลัก ประสิทธิผล	4.35	0.43	4.46	0.44	4.52	0.50	4.62	0.25	2.952*	0.033	(1,4)
2. หลัก ประสิทธิภาพ	3.90	0.46	4.18	0.62	4.19	0.48	4.61	0.24	11.668***	0.001	(1,2),(1,4), (2,4)
3. หลักการ ตอบสนอง	4.03	0.35	4.23	0.57	3.20	0.41	4.24	0.68	22.084***	0.001	(1,3),(2,3), (3,4)
4. หลักความ รับผิดชอบ	4.28	0.67	4.50	0.51	4.42	0.61	4.66	0.22	5.367***	0.001	(1,2),(1,4)
5. หลักความ โปร่งใส	4.56	0.39	4.54	0.51	4.50	0.52	4.66	0.27	0.732	0.534	
6. หลักการมี ส่วนร่วม	4.48	0.40	4.49	0.52	4.52	0.58	4.61	0.22	0.667	0.573	
7. หลักการ กระจาย อำนาจ	4.47	0.41	4.43	0.55	4.39	0.68	4.60	0.32	1.111	0.345	
8. หลักนิติ ธรรม	4.36	0.50	4.36	0.56	4.51	0.62	4.54	0.26	1.511	0.212	
9. หลักความ เสมอภาค	4.41	0.39	4.36	0.56	4.39	0.71	4.63	0.27	2.663*	0.048	(2,4)
10. หลักมุ่ง เน้นฉันทามติ	4.32	0.33	4.47	0.54	4.43	0.65	4.61	0.24	2.631*	0.050	
รวมค่าเฉลี่ย	4.31	0.30	4.40	0.43	4.31	0.50	4.58	0.18	3.478*	0.016	(1,4)

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé's method) พบว่าคู่ที่แตกต่างกัน คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่พิเศษ เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า ขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.58, SD = 0.18) รองลงมาขนาดกลาง ($\bar{X}$ =

4.40, SD = 0.43) ขนาดเล็กใหญ่ ($\bar{X} = 4.31$, SD = 0.50) และขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.31$, SD = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านหลักการประสิทธิภาพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's method) พบว่าคู่ที่แตกต่างกัน 3 คู่ คู่แรก คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก คู่ที่สอง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก และคู่ที่ 3 คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง

หลักการตอบสนอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's method) พบว่าคู่ที่แตกต่างกัน 3 คู่ คู่แรก คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก และคู่ที่สอง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และคู่ที่ 3 คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่

หลักความรับผิดชอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's method) พบว่าคู่ที่แตกต่างกัน 2 คู่ คู่แรก คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และคู่ที่ 3 คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก และคู่ที่สอง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก

หลักประสิทธิผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's method) พบว่าคู่ที่แตกต่างกัน คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก

หลักความเสมอภาค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's method) พบว่าคู่ที่แตกต่างกัน คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพรณยวนมาลัย (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และธัญลักษณ์ วงเครา (2559) ได้ศึกษา

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ผลการค้นคว้าอิสระที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ดี มีกระบวนการพัฒนางานโดยการยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร และองค์องค์กร ซึ่งหลักธรรมาภิบาลถือเป็นหลักพื้นฐานในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาในการบริหารจัดการ

2. ผลการศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา จิตคง (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเช่นเดียวกับงานวิจัยของจตุพร โพธิ์ภักดิ์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษายุติธรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวมและแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน ผลการค้นคว้าอิสระที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ให้โอกาสข้าราชการครูทุกคนได้แสดงความรู้ความสามารถของตนเองออกมาอย่างเต็มศักยภาพ ภายใต้การบริหารงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาล ทำให้ครูเข้าใจในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจจนเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1, 2566)

3. ผลการศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's method) พบคู่ที่แตกต่าง จำนวน 1 คู่ คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และเช่นเดียวกับงานวิจัยของธีระยุทธ เด่นดวง (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามขนาดโรงเรียน การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการค้นคว้าอิสระที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 มีโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จะมีบุคลากรในการปฏิบัติงานจำนวนมากว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ขนาดกลาง และขนาดเล็ก หลักการทำงานและความคิดต่าง ๆ มีการทำงานอย่างเป็นระบบมากกว่า จึงทำให้ข้าราชการครูมีความคิดเห็นที่แตกต่างตามบริบทของขนาดสถานศึกษา ทั้งในด้านของการปฏิบัติงาน ความเป็นอยู่ และความเป็นธรรมในสถานศึกษาตามหลักการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้นๆ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม ส่วนหลักการตอบสนองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่าตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) หลักการตอบสนอง ผู้บริหารจะต้องมีการตอบสนองของนโยบายที่ได้รับมอบหมาย สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งหลักดำเนินงานควรให้การตอบสนองที่ตรงจุดทั้งครูและนักเรียน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น

2) หลักประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีการออกแบบ กระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม มีการกำกับดูแลอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพในงานของครูและนักเรียน

3) หลักนิติธรรม ผู้บริหารจะต้องยึดระเบียบให้มั่นคง เคารพเยี่ยงเป็นที่ตั้ง เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่น ผู้บริหารมีการศึกษา และทำความเข้าใจระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และมีการควบคุม ดูแล ตักเตือนผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

4) หลักความเสมอภาค ผู้บริหารจะต้องยึดหลักความเสมอภาค มีความเท่าเทียมกับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน การมอบหมายงานควรตามภาระงานของฝ่ายอย่างเสมอภาค ให้โอกาสบุคลากรทุกคนในการเรียนรู้งานต่าง ๆ

5) หลักการกระจายอำนาจ ผู้บริหารจะต้องกระจายอำนาจในการทำงาน มีการมอบหมายงานตามหน้าที่ของฝ่ายงานรับผิดชอบ โดยมอบหมายงานนั้นควรให้ถูกคนถูกงาน ไม่ควรมอบหมายงานให้แก่คนเดิม ๆ และมีการออกคำสั่งและมอบหมายงานอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2) ควรวิจัยหารูปแบบหรือโมเดลของผู้บริหารด้านการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

- จตุพร โพธิ์ภักดิ์. (2562). การศึกษาพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2567 จาก <http://etheses.aru.ac.th/thesisdetail.php?id=1940>.
- ชนะวิน แสงทามาศย์. (2564). หลักธรรมมาภิบาลกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 1(3), 63-75.
- ชูศรี วงศ์ธนะ. (2560). เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย: แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์.
- ธัญลักษณ์ วงเครา. (2559). การใช้หลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีระยุทธ เต่นดวง. (2561). หลักธรรมมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา จิตคง. (2556). การบริหารตามหลักธรรมมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 6(2), 43-51.
- พระสรชัย ชยธมโม. (2558). หลักธรรมมาภิบาล. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 2(3), 139-147.
- ภัทรวดี อุทัยกรณ์. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอเขาฉก ขมิถภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 2(3), 139-147.
- วราภรณ์ อำไพ. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิไลลักษณ์ อำนาจดี และศศิธรดา แพงไทย. (2562). กลยุทธ์การบริหารโดยใช้หลักธรรมมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 6(8), 4107-4118.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. ยะลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลักธรรมมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ : พรีเมียร์ โพร จำกัด.
- สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน. (2561). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 3. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <https://buuir.buu.ac.th/handle/1234567890/7897>.
- สุภาพร หลีจ๊ะ. (2565). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

สุภาพรณ ยวนมาลัย. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 4(3), 358-367.

อนงนาฏ บรรหาร. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 9(1), 255-275.

อำนาจ เพื่อกบิสุทธิ์. (2560). หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วุฒยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

